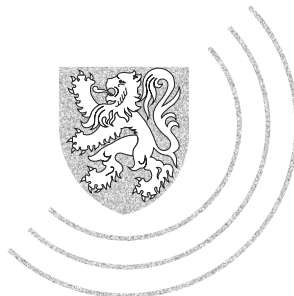

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2001-2002

12 december 2001

ONTWERP VAN DECREET

**houdende instemming met het verdrag betreffende het verbod van de ergste vormen van
kinderarbeid en de onmiddellijke actie met het oog op de afschaffing ervan,
aangenomen door de Internationale Arbeidsconferentie tijdens haar zevenentachtigste zitting
in Genève op 17 juni 1999**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden
uitgebracht door de heer Frans Ramon**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Luc Van den Brande.

Vaste leden :

de heren Freddy Sarens, Walter Vandenbossche, Luc Van den Brande, Johan Weyts ;

de heren Louis Bril, Peter Gysbrechts, Jacques Laverge, Stefaan Platteau ;

de heren Karim Van Overmeire, Christian Verougstraete, Miel Verrijken ;

de heren Peter De Ridder, Patrick Hostekint ;

de heer Frans Ramon ;

de heer Johan Sauwens.

Plaatsvervangers :

mevrouw Brigitte Grouwels, de heer Erik Matthijs, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, de heer Jef Van Looy ;

de heren Julien Demeulenaere, Didier Ramoudt, Marc van den Abeelen, Paul Wille ;

mevrouw Hilde De Lobel, de heren Pieter Huybrechts, Luk Van Nieuwenhuysen ;

de heren Marcel Logist, Jacques Timmermans ;

de heer Eloi Glorieux ;

de heer Etienne Van Vaerenbergh.

Zie :

730 (2000-2001)

– Nr. 1 : Ontwerp van decreet

INHOUD

	Blz.
I. Inleidende uiteenzetting door de heer Renaat Landuyt, Vlaams minister van Werkgelegenheid en Toerisme	4
II. Algemene bespreking : vragen en opmerkingen van de leden	4
II.1 Tussenkomsst van de heer Stefaan Platteau	4
II.2 Tussenkomsst van de heer Freddy Sarens	5
II.3 Tussenkomsst van de heer Patrick Hostekint	5
II.4 Tussenkomsst van de heer Frans Ramon	6
III. Algemene bespreking : antwoorden van de minister	6
IV. Stemmingen	6
IV.1 Artikelsgewijze stemming	6
IV.2 Stemming over het geheel	6

DAMES EN HEREN,

In de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden werd donderdag 8 november 2001 het ontwerp van decreet houdende instemming met IAO-verdrag nr. 182 (betreffende het verbod van de ergste vormen van kinderarbeid en de onmiddellijke actie met het oog op de afschaffing ervan) besproken en unaniem goedgekeurd.

I. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR DE HEER RENAAT LANDUYT, VLAAMS MINISTER VAN WERKGELEGENHEID EN TOERISME

Voor een omstandige uiteenzetting over de achtergronden, doelstellingen en bepalingen van het voorliggende verdrag verwijst de minister de commissieleden naar de memorie van toelichting bij het voorliggende decreet. Zelf zal hij zich in zijn uiteenzetting beperken tot de grote lijnen van het verdrag.

Ten gronde wijst de minister erop dat er door de Internationale Arbeidsorganisatie (bijna vanaf het begin van de twintigste eeuw) een vrij uitgebreid verdragsrechtelijk instrumentarium werd ontwikkeld, met het oog op het verbieden van kinderarbeid.

Dienaangaande is IAO-verdrag nr. 138 uit 1973 ongetwijfeld het meest verregaande, in de zin dat het een synthese vormt van alle voorgaande verdragen. Dit is de sterkte, maar tegelijk ook de zwakte van dit verdrag. Voor een aantal landen is het te ingewikkeld, andere vinden dan weer dat er nog lacunes in voorkomen, en nog andere staten hebben het in de huidige omstandigheden moeilijk om met onmiddellijke ingang alle vormen van kinderarbeid af te schaffen. Om die redenen verzuimden veel landen dat verdrag te ratificeren.

De IAO heeft dan ook gemeend dat er binnen het hele proces van de afschaffing van kinderarbeid – en zonder afbreuk te doen aan de bepalingen en betrachtingen van IAO-verdrag nr. 138 – zekere prioriteiten gelegd moesten worden. Daarom wil men via het nu voorliggende verdrag (IAO-verdrag nr. 182) in eerste instantie een halt toeroepen aan de ergste vormen van kinderarbeid. Zo wordt meer bepaald voorzien in : een verbod op slavernij en soortgelijke praktijken ; het gebruik van kinderen voor illegale activiteiten en seksuele exploitatie ; en het gebruik van kinderen voor gevaarlijk werk.

Aan dit nieuwe verdrag werd ook een aanbeveling gekoppeld waarin nog eens uitdrukkelijk gewezen werd op de precaire situaties waarin vooral meisjes zich bevinden. Tevens worden twee nieuwe instrumenten gecreëerd : een ervan voorziet in bijzondere aandacht voor preventie en opvolging, terwijl een tweede voorziet in het verlenen van (o.a. juridische) bijstand.

Het nieuwe IAO-verdrag nr. 182 heeft bijgevolg niet de bedoeling om in de plaats te treden van IAO-verdrag nr. 138 uit 1973. Wel wil men er – omdat men nu eenmaal pragmatisch moet zijn om effect te sorteren – een zekere fasering mee doorvoeren in de strijd tegen de kinderarbeid, en dit door de ergste vormen van kinderarbeid eerst aan te pakken. Na de realisatie van dit onmiddellijke verbod op de ergste vormen van kinderarbeid, spreekt het voor zich dat men op de langere termijn wel degelijk ook zal verderwerken aan de realisatie van de bredere doelstellingen die vervat liggen in IAO-verdrag nr. 138.

II. ALGEMENE BESPREKING : VRAGEN EN OPMERKINGEN VAN DE LEDEN

II.1 Tussenkomst van de heer Stefaan Platteau

De heer Stefaan Platteau verklaart volmondig achter de goedkeuring van dit verdrag te staan. Kinderen verdienen, als zwaksten in onze maatschappij, onze grootst mogelijke aandacht, en dienen van de best mogelijke bescherming te kunnen genieten.

Dienaangaande wijst hij de minister erop dat zij beiden, in tempore non suspecto (d.w.z. voor het uitbreken van de affaire-Dutroux), lid waren van de parlementaire onderzoekscommissie "naar een structureel beleid met het oog op de bestraffing en de uitroeiing van de mensenhandel". Commissie die actief was tussen 1992 en 1994, en waarnaar toenmaals in de media vaak verkeerdelijk werd verwezen als de "commissie vrouwenhandel".

De heer Platteau laat daarbij opmerken dat hij toen reeds waarschuwend geluiden heeft laten horen in verband met de toenemende omvang van de pedofilie-problematiek, waarvan men minstens al mocht vermoeden dat deze zich niet beperkte tot een aantal dienaangaande notoire derde wereldlanden of voormalige Oostbloklanden. Ook in de geïndustrialiseerde wereld neemt dit menstoneerende fenomeen in omvang toe.

Naast de relatief recente gesel van de seksuele exploitatie van kinderen (waar men in vele landen

nog steeds niet of nauwelijks tegen optreedt), blijven ook een aantal klassieke problemen jammer genoeg nog ten volle relevant. Zo verdient de problematiek van de kindermishandeling vanzelfsprekend evenzeer onze volle aandacht, terwijl in grote delen van de wereld de inzet van kinderen in het arbeidsproces eveneens nog een trieste socio-economische realiteit is.

De bepalingen van dit verdrag, en dan in het bijzonder de specifieke verbodsbepalingen die vervat liggen in artikel 3 van het verdrag (waar de ergste vormen van kinderarbeid gedefinieerd worden), zijn derhalve niet enkel relevant voor een aantal verre landen, maar dienen ook bij ons nog constant bewaakt en opgevolgd te worden.

Verder vindt de heer Platteau het van grote nuchterheid en pragmatisme getuigen dat een eerbiedwaardige instelling als de IAO een zo ernstig probleem als kinderarbeid op een gefaseerde manier wil gaan aanpakken. De economische wereldrealiteit zijnde wat ze is, komt het hem voor dat enkel de nu voorgestelde stap-voor-stapbenadering kans op slagen zal hebben in een aantal landen in ontwikkeling. De vormen van kinderarbeid die met dit verdrag worden uitgebannen zijn zo verwerpelijk dat ze sowieso nooit kunnen getolereerd worden, zelfs niet in het armste ontwikkelingsland.

Hij drukt daarbij de hoop uit dat ook de praktijk van de kindsoldaten onder dit verdrag zal kunnen gevat worden. Ook dit fenomeen begint immers een schrikbarende omvang aan te nemen, vooral dan in de diverse conflicten die momenteel woeden in een aantal desintegrerende landen van Afrika beneden de Sahara (waaronder Kongo, Liberia, Soedan, Oeganda e.d.m.). Diverse rapporten waarschuwen er trouwens voor dat de psychologische schade bij die kinderen op termijn niet onderschat mag worden.

Om al die redenen zal de VLD dit ontwerp van decreet zeker goedkeuren.

II.2 Tussenkost van de heer Freddy Sarens

Ook de heer Freddy Sarens verklaart het volledig eens te zijn met het voorliggende verdrag, en met de erin vervatte principes. Hij wijst erop dat deze "bijschaving" van het bestaande systeem zijns inziens een zeer adequate methode is om zoveel mogelijk staten aan te zetten tot goedkeuring van dit verdrag.

Er zijn immers onmiskenbaar – hoe jammer zulks ook moge zijn – landen die het, gezien hun staat

van ontwikkeling, niet aankunnen om onmiddellijk een totaal verbod op elke vorm van kinderarbeid in te voeren en/of af te dwingen.

Via dit nieuwe meer gefocuste verdrag – waar niemand tegen kán zijn, krijgen de Internationale Arbeidsorganisatie en de wereldgemeenschap een heel sterk drukkingsmiddel in handen dat ze zowel tegen in gebreke blijvende ontwikkelingslanden als tegen in gebreke blijvende geïndustrialiseerde landen kunnen hanteren. Het verdrag verdient derhalve de volle steun van Vlaanderen

II.3 Tussenkost van de heer Patrick Hostekint

De heer Hostekint kan meedelen dat ook zijn fractie het voorliggende decreet met enthousiasme zal goedkeuren.

Hij kan zich ook grotendeels terugvinden in de schets die de heer Platteau heeft gemaakt van het probleem. Kinderarbeid is in vele landen inderdaad nog steeds een trieste realiteit, en omdat kinderen tot de zwaksten in de maatschappij behoren zijn ze heel vaak ook de eerste slachtoffers van allerlei misstanden. Men moet daarbij zelfs nog niet in eerste instantie aan het, relatief nieuwe, probleem van de kindsoldaten denken ; ook in alle mogelijke andere gevallen van exploitatie zijn kinderen het slachtoffer.

De heer Patrick Hostekint laat verder opmerken dat het fenomeen kinderarbeid meestal quasi-automatisch geassocieerd wordt met ontwikkelingslanden. En dat klopt voor een groot deel ook. Zo is het Aziatische mirakel van de laatste decennia daar ongetwijfeld deels op gebouwd. Men is in het Westen tegelijk echter ook selectief blind voor het grotere geheel waarin een en ander gesitueerd dient te worden. Het zijn immers heel vaak de grote Westerse multinationals die mee van die productiewijze in die landen profiteren. Als het erop aankomt, blijkt het internationale kapitalisme – in zijn vele verschijningsvormen – dus ook op vandaag niet terug te schrikken voor praktijken die hier honderd jaar terug nog welig tierden. De grootste verantwoordelijkheid voor het nog steeds bestaan van kinderarbeid ligt dus eigenlijk niet bij de ontwikkelingslanden, maar wel bij de genadeloze industriële politiek van het Westen, die elk "comparatief voordeel" meedogenloos uitbuit.

De ontwikkelingslanden zelf worden daardoor vaak in een onmogelijke positie geplaatst. Als ze optreden tegen kinderarbeid verliezen ze immers een deel van hun aantrekkingskracht voor vreemde investeerders. Ze pogen dit te omzeilen door

zelfs officieel een veel lagere leeftijdsgrens voor tewerkstelling te hanteren. Goedbedoelde interventies – zoals o.a. het voorliggende verdrag – komen daardoor bij hen soms over als vormen van verkapt sociaal protectionisme vanwege bepaalde kringen in het Westen.

De heer Patrick Hostekint attendeert de commissieleden daarna op een initiatief van de SP.A-fractie in het federale parlement. Daar werd namelijk de idee gelanceerd van de introductie van een zogenaamd "sociaal label". Zijns inziens zou ook deze commissie moeten nadenken over de mogelijkheid om met een gelijkaardig initiatief uit te pakken.

Afsluitend laat de heer Hostekint nog opmerken dat de in het verdrag vervatte principes ongetwijfeld erg nobel zijn, maar dat hij toch nog wil zien hoe een en ander in de praktijk zal afgedwongen worden.

II.4 Tussenkomst van de heer Frans Ramon

De heer Frans Ramon verklaart zich in hoge mate te kunnen terugvinden in de tussenkomsten van de vorige sprekers. Ook het initiatief van het sociaal label draagt hij een goed hart toe, maar hij wijst er tegelijk wel op dat dit initiatief niet echt nieuw is. Er werden immers vroeger reeds diverse pogingen in die zin ondernomen.

Hij constateert ook met enige tevredenheid dat het nu voorliggende IAO-verdrag intrinsiek gelinkt is aan het VN-Verdrag betreffende de rechten van het kind van 1989. Als bijkomende goede punten haalt hij aan : de aandacht voor preventie en opvolging, het verlenen van (juridische) bijstand en de introductie van een absolute benedengrens qua leeftijd vanaf dewelke arbeid mag worden verricht.

Daar waar hij de hoop uitdrukt dat dit nieuwe verdrag door zijn pragmatische benadering een groter geografisch toepassingsgebied zal kennen, wijst hij er tegelijk op dat dit pragmatisme ook wel eens een rem zou kunnen betekenen voor de effectieve en volledige uitbanning van alle vormen van kinderarbeid. Dat men de ergste vormen van kinderarbeid eerst aanpakt lijkt immers logisch, maar het mag geen excuus worden om de overblijvende misstanden te gaan veronachtzamen. Enig zicht op de verdere fasering ware derhalve aangewezen. Dienaangaande had hij trouwens ook graag meer informatie gekregen over de "lacunes" waarmee het meer omvattende IAO-verdrag nr. 138 verondersteldelijk behept zou zijn.

III. ALGEMENE BESPREKING : ANTWOORDEN VAN DE MINISTER

De minister dankt de commissieleden voor hun interessante en constructieve tussenkomsten. Hij beaamt dat het voorliggende verdrag inderdaad maar een – noodzakelijke – tussenstap is op weg naar de volledige realisatie van de o.a. in IAO-verdrag nr. 138 vervat liggende doelstelling van de volledige afschaffing van de kinderarbeid.

Een en ander zou zijns inziens overigens ook ten volle het voorwerp moeten uitmaken van eigen parlementaire activiteiten. Het aangehaalde voorbeeld van het sociaal label toont immers duidelijk aan dat ook het parlement in deze, op een zinvolle manier, de nodige initiatieven kan nemen. Hetgeen op termijn ongetwijfeld ook impact zal hebben op de meest geviseerde kringen en landen.

Het tijdstip is overigens rijp voor dergelijke parlementaire activiteiten aangezien er ook vanuit de basis meer en meer aandacht is voor deze kwestie (cf. o.a. de eisenbundel van de anti-globaliseringsbeweging en de diverse recente initiatieven van het middenveld en de consumentenbeweging). Eenmaal er een dergelijke parlementaire dynamiek op gang komt zal het trouwens ook voor de regering gemakkelijker zijn om daarop in te spelen.

IV. STEMMINGEN

IV.1 Artikelsgewijze stemming

Artikel 1

Ter stemming gelegd wordt het eerste artikel van het ontwerp van decreet aangenomen bij unanimitéit van negen stemmen.

Artikel 2

Ter stemming gelegd wordt daarna ook het tweede artikel van het ontwerp van decreet aangenomen bij unanimitéit van negen stemmen.

IV.2 Stemming over het geheel

In zijn geheel ter stemming gelegd wordt het ontwerp van decreet houdende instemming met het verdrag betreffende het verbod van de ergste vor-

men van kinderarbeid en de onmiddellijke actie met het oog op de afschaffing ervan, aangenomen door de Internationale Arbeidsconferentie tijdens haar zevenentachtigste zitting in Genève op 17 juni 1999 tenslotte eveneens goedgekeurd bij unanimité van negen stemmen.

De verslaggever,

Frans RAMON

De voorzitter,

Luc VAN DEN BRANDE
